600 йил

Абдураҳмон
ЖОМИЙ

Рисолаи аруз

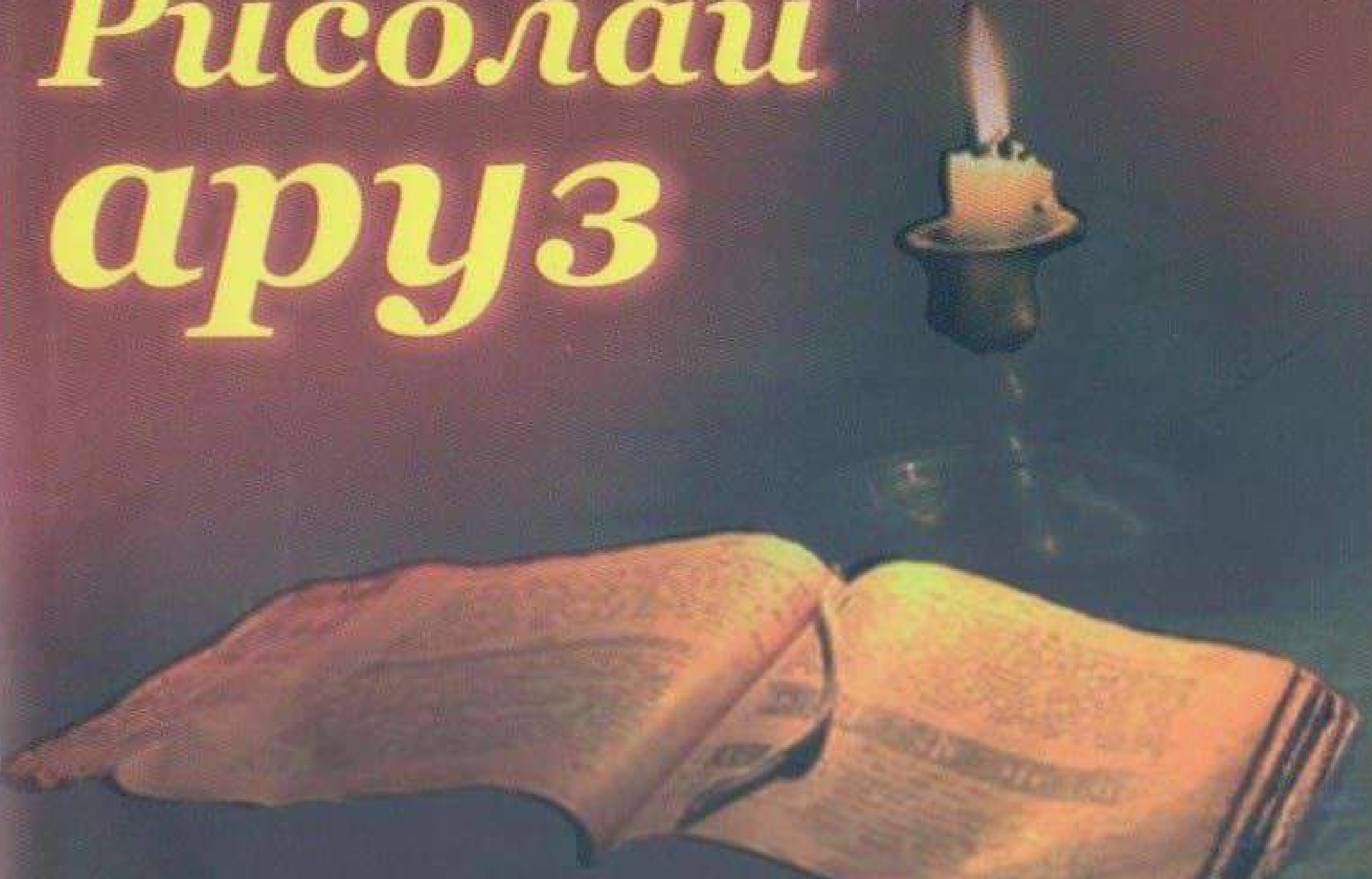

Абдураҳмон Жомий

Рисолаи аруз

«TAMADDUN»
Тошкент – 2014

УЎК: 821.512.133.25
КБК: 84(5Ў)6
Ж-76

Масъул муҳаррир:
Афтондил Эркинов,
филология фанлари доктори

Таржимон, шарҳ ва изоҳлар муаллифи:
Дилнавоз Юсупова,
филология фанлари номзоди

Тақризчилар:
Баҳодир Каримов,
филология фанлари доктори
Каромат Муллахўжаева,
филология фанлари номзоди

Жомий, Абдураҳмон
Рисолаи аруз / Ж. Абдураҳмон; масъул муҳаррир А.Эркинов. – Тошкент: «TAMADDUN», 2014. -100 б.

УЎК: 821.512.133.25
КБК: 84(5Ў)6

ISBN 978-9943-4479-6-7

© «TAMADDUN» нашриёти, 2014.

СЎЗБОШИ ЎРНИДА

Мавлоно Абдураҳмон Жомийнинг
600 йиллигига бағишланади

Бугунги кунда ҳам бу шахсни улуғ аллома, даҳо ижодкор, Ҳақ назари тушган авлиё деб қадрлайдилар. Жаҳон мумтоз адабиётининг сара намуналарига айланган достонлари, бетакрор шеърлари, илмий йўналишда яратилган рисолалари ҳали ҳамон ўз қимматига эга. Уни ўз даврида бир неча ҳукмдорлар пири муршид деб улуғлардилар. У султонлар даврасидан ўзини четга олиб, фақирона ҳаёт тарзига интилгани сайин, унинг суҳбатларига, насиҳат ва маслаҳатларига янада кўпроқ эҳтиёж сезар эдилар. Бу зотни Хуросон давлатининг султони Ҳусайн Бойқаро (1469 – 1506) ҳамиша зиёрат қилар, йўл-йўриқларига қулоқ тутар эди. Бундан ташқари, хорижий мамлакат подшоҳлари – Усмонлилар салтанати султони Боязид II (1481 – 1512), Қорақуюнлилар давлати етакчиси Жаҳон Шоҳ (1437 – 1467) ва Оққуюнли ҳукмдор Узун Ҳасан (1453 – 1478) кабилар ҳам мактуб йўллаб, унинг доно сўзларига, самимий дуоларига мухтож эканликларини изҳор қилар эдилар.

Ўз замонасида ҳам, кейин ҳам юксак эҳтиром ва ҳурматга, меҳр ва муҳаббатга сазовор бўлган бу зот Нуриддин Абдураҳмон ибн Низомиддин Аҳмад ибн Шамсиддин Муҳаммад Жомий бўлиб, Соҳибқирон Амир Темурнинг ўғли Шоҳрух Мирзо (1409 – 1447) ҳукмдорлиги даврида – 1414 йил 7 ноябр куни Нишопур яқинидаги Жом шаҳрида дину диёнатли, эътиқодли оилада таваллуд топади. Манбаларда айтилишича, Абдураҳмон Жомийнинг ота-боболари асли Даштдан бўлиб, кейинчалик Жомга келиб яшаб қолишган.

Абдураҳмон Жомий дастлаб Ҳиротда, сўнг 1436 – 1452 йиллар давомида Самарқандда таҳсил олади, 1452 йилдан

[251] Мутадорик баҳри Халил ибн Аҳмаддан сўнг унинг шогирди ва издоши Абулҳасан Ахфаш томонидан ўн олтинчи баҳр сифатида кашф қилинган.

[252] “Ракзул хайл” (р)– “шиддатли” .

[253] “Савтун ноқус” – “қўнғироқ овози”.

[254] Мутадорики мусаммани махбун.

[255] Мутадорики мусаммани мақтуъ.

[256] Мутадорики мусаммани махбуни мақтуъ.

[257] Мутадорики мусаддаси махбуни музол.

[258] Мутадорики мусаддаси мақтуъ.

МУНДАРИЖА

Сўзбоши ўрнида 3
Фасл 1
Мавзун калом таълифи 11
Фасл II 12
Фасл III 17
Фасл IV 28
Фасл V 29
Фасл VI 51
Фасл VII 63
Фасл VIII 71
Изоҳлар 78

«TAMADDUN»

ISBN 978-9943-4479-6-7